

MUNI
ARTS

Svatí patroni

Kdo je to svatý patron?

- přímlovce a zprostředkovatel modliteb z řad svatých
- ochránce před nějakou konkrétní pohromou
- osoba výrazněji uctívaná na určitém území (zemi, kraji, městě, vesnici)
- patron místního kostela
- osobní patron
- vlastnosti patrona vycházejí většinou z jejich životů (legendy)
- souvislost s ikonografickými atributy určitých světců

Svatí jako přímluvci za určitou věc

- za zdárný a bezproblémový porod
- při výběru partnera
- za dobrou úrodu a počasí
- za dobrou smrt
- za nalezení ztracených věcí
- za zdraví dobytka a dobré hospodářství
- za dobré a šťastné manželství

Svatí jako ochránci proti určitému nebezpečí

- svatý Kliment
- svatý Roch
- svatý Isidor z Madridu
- svatý Oldřich
- svatý Florián
- svatý Vít
- svatý Blažej
- svatá Barbora
- svatý Hubert
- svatý Donát

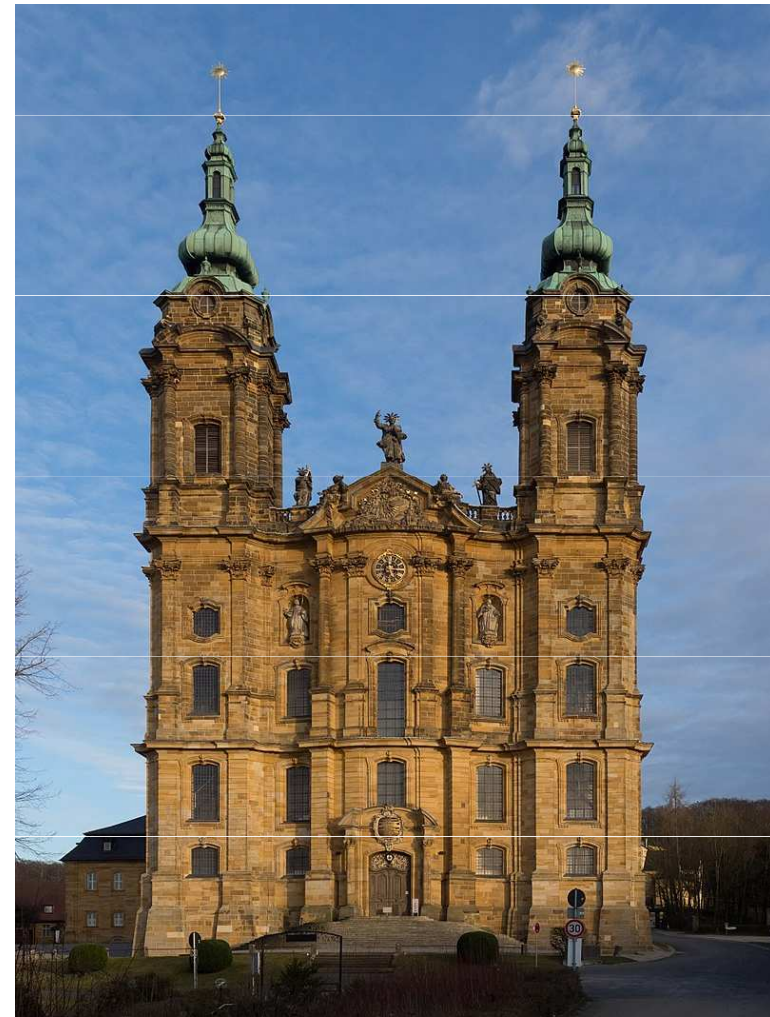
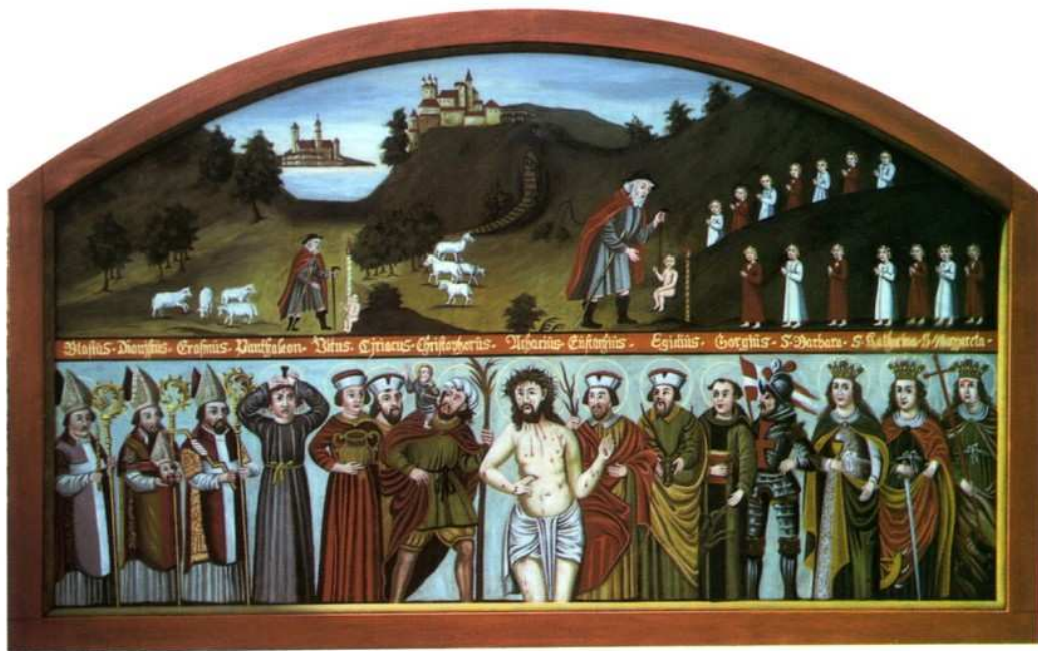
Patroni určité skupiny lidí

- svatý Hubert
- svatý Ambrož
- svatý Lukáš
- svatý Urban
- svatá Marie Magdalena
- svatá Anna
- svatý Jiří
- svatý Jakub
- svatá Cecílie

Čtrnáct svatých pomocníků

- specifická skupina svatých ochránců proti různým nemocem a neštěstí
- původ ve 13. století – Německo – Franky
- vznik poutní tradice – bazilika Vierzehnheiligen
- šíření kultu po Říši a také do okolních zemí (Kadaň)
- Akátius (bolest hlavy), Barbora (horečka), Blažej (krční nemoci), Cyriak (v pokušení), Kateřina (náhlá smrt), Kryštof (nebezpečí na cestách), Diviš (bolest hlavy), Erasmus (zažívání), Eustach (problémy v rodině), Jiří (zdraví domácích zvířat), Jiljí (mor), Markéta (porod), Pantaleon (tuberkulóza), Vít (epilepsie)

Místní patroni

- svatí patroni určitého území, města, nebo obce
- často osoby, kterým je zasvěcen kostel nebo se zde přímo nachází jejich relikvie
- také místa spjatá s životem daného svatého
- zemští patroni
- úcta v pohodě slavení jejich svátku a prostoupení kultu do běžného života – názvy míst, vyobrazení v erbu nebo znaku, světské události, vysoký výskyt křestních jmen, přítomnost v lidové slovesnosti a literárních dílech

Místní patroni

- svatý Václav – patron Čech
- svatý Štěpán Uherský – patron Uher
- svatá Rozárie – patronka Sicílie
- svatý Marek – patron Benátek
- svatí Anežka, Cecílie a Vavřinec – hlavní patroni města Řím
- svatá Jenovéfa – patronka Paříže
- svatý Diviš – patron pařížské diecéze
- svatý Šebestián – patron obce Hora svatého Šebestiána

Chrámová patrocinia

- dedikace určitého kostela danému světci nebo také skupině světců
- výběr na základě několika kritérií – oblíbenost světce u zakladatele chrámu, oblíbenost v době vzniku kostela, zvýšená úcta v dané oblasti, geografické podmínky, řádová pravidla
- nejběžnější patrocinia – Panna Maria, sv. Petr, sv. Pavel, sv. Jakub, sv. Martin, sv. Jan Křtitel, sv. Barbora, sv. Kateřina
- specifická patrocinia – Všech svatých, sv. Kříže, Nejsvětější trojice
- v rámci daného kostela také několik oltářů, dedikovaných různým patronům

Ikonografie světců

- v ikonografii má světec specifické atributy, díky nimž může být rozeznán od jiných světců
- oděv má většinou vycházející z jeho profese (liturgický oděv, řeholní roucho, vojenská uniforma, běžný oděv, ...)
- mučedníci často v bílém rouchu (odkaz na Zjevení Janovo)
- při sobě mají věci, které souvisí s jejich životem nebo smrtí (kniha, liturgické předměty, meč, kopí, kříž, ...)
- sv. Barbora – věž, sv. Mikuláš – biskupský oděv, sv. Petr – klíč, sv. Pavel – meč, sv. Vavřinec – rošt, sv. Anežka - beránek

13 Svatí a jejich kult ve středověku